

Efekty gospodarcze i społeczne zakończonych projektów rozwojowych finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Raport końcowy z badania ewaluacyjnego

Kontekst badania

Cel projektów rozwojowych

- wykonanie zadania badawczego stanowiącego podstawę do zastosowań praktycznych (zgodnie z ustawą dn. 8 X 2004r.).

Wnioskodawcy

- wyłącznie jednostki naukowe (wyjątek - konkurs VI i X, gdzie pozwolono na udział konsorcjów naukowo przemysłowych).

Nabory wniosków

- MNiSW - pierwsze pięć lat wdrażania interwencji
- NCBR - lata 2008-2011.

O badaniu

Cele badania ewaluacyjnego

ocena efektów gospodarczych, społecznych oraz naukowych zakończonych projektów rozwojowych finansowanych przez NCBR.

Realizacja badania

marzec-maj 2012 r.

Metody i techniki badawcze

- Analiza danych zastanych (desk research), analiza dokumentacji oraz przegląd literatury
- Badanie CAWI wśród Wykonawców projektów
- Wywiady telefoniczne (ITI) z odbiorcami/potencjalnymi odbiorcami projektów
- Studia przypadku (case studies)
- Panel ekspertów
- Indywidualne wywiady pogłębione z pracownikami NCBR
- Ilościowa i jakościowa analiza danych oraz analiza wskaźnikowa

Wnioski - konstrukcja interwencji

- Zachowana komplementarność interwencji
- System monitoringu – utrudniający pomiar rzeczywistych efektów interwencji
- Działania informacyjno – promocyjne: strona internetowa MNiSW/NCBR jako główny kanał informacyjny potencjalnych Wykonawców

Wnioski - konstrukcja interwencji

- Niedostateczne sprecyzowanie celu i oczekiwanych efektów realizowanych projektów
- Selekcja projektów przez ekspertów w oparciu o kryteria pozbawione wag punktowych
- Ustanowienie programu aktem prawnym rangi rozporządzenia - ograniczenie możliwości dokonywania zmian

Wnioski – efekty naukowe (1)

Efekty projektu:

- **zgodne z założeniami Programu,**
- najczęstsze: prototyp/model, technologia/założenia do technologii.

Poziom innowacyjności:

- **1/4 projektów innowacyjnych w skali Europy,**
- **1/6 projektów innowacyjnych w skali świata** (deklaracje respondentów)
- Ok. 40% projektów rozwojowych brało udział w rozwoju nowych idei naukowych.

Ochrona własności intelektualnej

- pow. 20% Wykonawców dokonało zgłoszenia patentowego,
- poniżej 5% uzyskało patent.
- większości projektów - nie przeprowadzano oraz nie planuje się uruchamiania procedury ochrony prawnej.

Wnioski – efekty naukowe (2)

Publikacje

- krajowe: 85% projektów - co najmniej 1 publikacja krajowa; średnia arytmetyczna - 6,5 , mediana - 3.
- zagraniczne: 70% projektów - co najmniej 1 publikacja zagraniczna, średnia arytmetyczna - 4,2 , mediana - 2.
- na liście czasopism punktowanych ok. 65% i na liście filadelfijskiej ok. 40%.

Większość (ok. 80%) projektów była prezentowana podczas konferencji międzynarodowej.

Wnioski – efekty naukowe (3)

W ok. 55 % projektów uzyskało co najmniej jeden z poniższych tytułów:

- zawodowy magistra,
- stopień naukowy doktora,
- stopień naukowy doktora habilitowanego,
- tytuł naukowy profesora.

Nagrody i wyróżnienia uzyskane w projektach:

- 5% - od instytucji zagranicznej.
- 8% - od innej instytucji krajowej;
- 10% - od jednostki macierzystej;
- 77% - brak.

Wnioski – efekty naukowe (4)

Zwiększenie potencjału jednostki w zakresie:

- **nawiązywania współpracy** z innymi jednostkami naukowymi, dzięki realizacji projektu rozwojowego – deklaracja **60% Wykonawców**
- **uczestnictwa w międzynarodowych projektach** badawczych – deklaracja **40% Wykonawców**

Doposażenie instytucji w aparaturę:

- 56% instytucji zakupiono do 5 sztuk,
- 26% instytucji zakupiono więcej niż 5 sztuk,
- ok. 20% nie zakupiono aparatury.

Wnioski – efekty gospodarcze (1)

- Ok. **60% projektów** było realizowanych **w odpowiedzi na zapotrzebowanie** zgłaszane przez podmioty zewnętrzne;
- Zawsze wśród podmiotów korzystających był podmiot, z którym jednostka wcześniej współpracowała;
- Najczęściej **wyniki** były **udostępnianie nieodpłatnie**.

Wnioski – efekty gospodarcze (2)

- **Odbiorcy/potencjalni odbiorcy rezultatów zawiązują współpracę z Wykonawcą w trakcie realizacji projektu. W projekcie pełnią rolę:**
 - konsultantów,
 - producentów elementów projektu,
 - wykonawców części prac technicznych,
 - udostępniają pomieszczenia badawcze, teren oraz pracowników.
- **Produkcja seryjna jedynie w 3% przypadków.**

Wnioski – efekty gospodarcze (3)

Bariery w transferze technologii:

- Efekt projektu niegotowy do wdrożenia.
- Niska skłonność przedsiębiorców do inwestowania w innowacyjne rozwiązania (w tym kryzys gospodarczy).
- Złe rozpoznanie rynku, niedopasowanie projektu do potrzeb odbiorców.
- Niewystarczająca/źle prowadzona promocja projektu.

Efekty społeczne (1)

Potencjalny charakter efektów społ. projektów; ich wystąpienie zależy od wdrożenia opracowanych rozwiązań, np.:

- upowszechnienie wiedzy naukowej w społeczeństwie - wzrost świadomości dotyczącej znaczenia badań naukowych,
- wdrożenie projektów z zakresu medycyny - ochrona życia i zdrowia ludzkiego,
- realizacja projektów skoncentrowanych na opracowaniu ułatwień dla niepełnosprawnych – poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.
- wdrożenie nowoczesnych technologii - lepsza jakość życia w określonych dziedzinach,
- wprowadzenie rozwiązań o bardziej ekologicznym charakterze - ochrona środowiska naturalnego i mniejsza szkodliwość niektórych branż gospodarki,
- zastosowanie niektórych wynalazków - poprawa bezpieczeństwa w wybranych zawodach i w życiu codziennym obywateli.

Wnioski – realizacja projektów

- **Bardzo dobra ocena współpracy z NCBR oraz MNiSW przez Wykonawców.**
- **Problemy** na etapie realizacji - **głównie charakter zewnętrzny**, poniżej połowy projektów.
- **Wykonawcy praktycznie nie dostrzegli negatywnych efektów realizacji projektów, podkreślali pozytywy.**

Wnioski

- **Nie występuje efekt deadweight**, projekty w większości nie miałyby szansy zostać zrealizowane, gdyby nie uzyskały dofinansowania z NCBR. **Interwencja publiczna została dobrze zaplanowana** i nie powieli innych rozwiązań.
- Nieliczne przypadki efektu synergii pomiędzy realizowanym projektem rozwojowym, a innymi powiązаныmi z nim projektami w ramach jednostki.
- **Efekt mnożnikowy w przypadku ponad połowy projektów rozwojowych**, zrealizowane projekty są kontynuowane przez jednostkę i przyczyniają się do wzrostu jej potencjału.
- **Osiągnięte rezultaty są utrwalane**, dzięki realizacji kolejnych projektów, również we współpracy z jednostkami naukowymi oraz przedsiębiorcami.

Rekomendacje (1)

Lp.	Rekomendacje	Termin wdrożenia
1	Zalecamy monitorowanie efektów interwencji w oparciu o wskaźniki zaproponowane w niniejszym raporcie.	od 2013 r.
2	Zalecamy prowadzenie działań monitoringowych w okresie trwałości projektu (do 5 lat po zakończeniu).	Systematycznie dla zakończonych projektów
3	Zalecamy realizację kolejnych badań ewaluacyjnych dotyczących efektów zakończonych projektów rozwojowych, w tym całościowego badania o charakterze ex post, po zakończeniu programu.	- w 2014 r. dla projektów zakończonych w roku 2012. - ewaluacji ex post w okresie 1-2 lat od zakończenia ostatnich projektów rozwojowych
4	W przypadku kolejnych projektowanych przez NCBR interwencji, zalecamy raportowanie przez beneficjentów o osiągniętych wskaźnikach za pomocą specjalnie do tego celu stworzonej aplikacji on-line.	przełom 2013 i 2014 r.
5	Zalecamy sformułowanie katalogu wskaźników, których osiągnięcia będzie się oczekiwać od projektodawców. Wskaźniki powinny być zróżnicowane w zależności od dominującego charakteru projektu oraz powinny być przekładalne na wskaźniki z poziomu programu	w ramach kolejnych interwencji wdrażanych przez NCBR

Rekomendacje (2)

Lp.	rekomendacje	Termin wdrożenia
6	Zalecamy podjęcie działań poprawiających komunikację między jednostkami naukowymi a potencjalnymi odbiorcami, poprzez umieszczenie na stronie Centrum wyszukiwarki pozwalającej na znajdowanie w intuicyjny, sposób informacji o projektach/usługach oferowanych przez beneficjentów. Kryteriami wyszukiwania mogłyby być np. dziedzina nauki, rodzaj produktu	2013r.
7	Zalecamy stworzenie osobnej ścieżki finansowania, w której wnioski aplikacyjne mogłyby składać podmioty chcące kontynuować projekt dofinansowany wcześniej ze środków publicznych.	Druga połowa 2013r.
8	Uwzględnianie w założeniach opracowywanych przez NCBR programów zapisów krajowych dokumentów strategicznych	w ramach wdrażanych przez NCBR interwencji
9	Zalecamy przeprowadzenie oceny wniosków z uwzględnieniem ich efektów gospodarczych przy spełnieniu jednocześnie założenia, iż ocena taka będzie przeprowadzana przez osobą legitymującą się odpowiednią wiedzą i doświadczeniem o charakterze biznesowym	W trakcie oceny wniosków składanych w następnych konkursach do programów wdrażanych przez NCBR

Dziękujemy za uwagę

CASE-Doradcy Sp. z o.o.